

3. Структурно-логічні схеми та ілюстративно-графічні матеріали дозволяють розкрити історичну еволюцію, логічну ієрархію, взаємодію і взаємозалежність економічних категорій, процесів; причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між категоріями, законами, явищами, суб'єктами економічної системи; методологічну логіку ключових проблем; зрозуміти механізм дії економічних законів і розробити на цій основі механізм їх практичного використання.

4. Розробка і видання посібника з політичної економії на основі структурно-логічних схем, ілюстративно-графічних форм дає можливість методично забезпечити самостійну роботу студентів і підвищити її ефективність; розробити тести, модулі для перевірки ефективності самостійної роботи.

5. Завдання, які ставить життя в умовах перехідної економіки, вимагають не тільки розвитку економічної теорії і глибокого засвоєння її ключових положень, але й реалізації теорії а практиці з метою поліпшення організації та управління суспільним виробництвом, підвищення його соціально-економічної ефективності.

С. В. Карпенко, канд. екон. наук,
доцент кафедри менеджменту

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Україна як об'єкт модернізації потрапила наприкінці ХХ століття у неповторний соціально-економічний простір надзвичайно згущеної синхронізації модернізаційних процесів. Це спонукає нас до вивчення, поряд із довготривалими загальносвітовими процесами соціальних та економічних змін, нинішніх повсякденних зрушень на східноєвропейському та пострадянському просторах.

Економічна ситуація включає застосування нових технологій, широке освоєння і раціональне використання ресурсів та електроенергії; постійне вдосконалення, стимулювання та регулювання нових форм та механізмів розвитку ринкових відносин, зокрема: розширення вторинного (переробка, торгівля) і третинного (послуги) секторів господарства, розвиток ринків; формування «економічної людини», здатної забезпечити нормальне функціо-

нування середнього класу як станового хребта сучасного модернізованого суспільства. Це, в свою чергу, буде сприяти подоланню проявів волонтаризму і суб'єктивізму у практично-економічних діях і рішеннях.

Сучасне (індустріальне і постіндустріальне) суспільство — це якісно новий тип соціуму, що прагне соціальної динаміки. Цей тип склався у промислово розвинених країнах та набуває значення у нас, і саме його витвором є системи, яким притаманні такі характерні ознаки:

1. Високий ступінь адаптованості до зміни умов свого функціонування.

2. Відносна стабільність внутрішньої структури та її здатність до гнучкого реагування на виникнення економічних нестабільностей і конфліктних ситуацій та наявність інструментарію щодо їх вирішення.

3. Високий рівень спеціалізації різних інститутів та диференціації їх функцій.

4. Вирішення економічних проблем та всього спектра суспільних взаємовідносин не засобом примусу, а через досягнення консенсусу.

З цієї точки зору навчання у вищих навчальних закладах безпосередньо вирішує багато проблем професійної адаптації, таких як оволодіння спеціальними знаннями та навичками, знайомство і пристосування до режиму та організації праці, професійної культури, комунікації колективного співробітництва в умовах, наближених до реальних виробничих тощо. І чим краще вирішуються ці завдання на етапі професійної підготовки, тим вище адаптаційний потенціал майбутніх спеціалістів і тим менше у них буде проблем з адаптацією безпосередньо на підприємствах. Серед педагогічних систем професійної адаптації особливим чином виділяються активні методи навчання.

Щоб визначити пріоритети й основні параметри підготовки студентів певного про шарку, слід неодмінно вийти за рамки суто спеціаліста і спробувати розглянути цей процес у більш широкій та універсальній перспективі. Тут одним з найважливіших принципів має бути системний підхід, якого потребує комплексний характер процесу, що охоплює всі сфери підприємництва. Цей процес навчання побудований на основі застосування тренінгу. Тобто — це метод навчання студентів через надбання навичок роботи на всіх етапах діяльності конкретно виділеного підрозділу (комерційний, виробничий, загальний, бухгалтерія та інші) та отримання практичних знань щодо роботи підприємств середньо-

го і малого бізнесу завдяки пізнання фірми як по окремих її відділах так і фірми в цілому. При цьому викладач виконує роль керівника відділу, а студенти — співробітників навчально-тренувальної фірми (НТФ).

Співвідношення між організаційними формами вивчення та засвоєння основ управління підприємництва може бути різним залежно від наявності літератури, інтересу студентів до даної дисципліни, їхніх майбутніх устремлінь, від характеру додаткових спеціалізацій тощо. Це питання вирішується кафедрою практичного підприємництва.

Викладачі навчально-тренувальної фірми повинні сформулювати у студентів — майбутніх спеціалістів різних галузей народного господарства — уявлення про входження у нові ринкові умови в Україні та їх складові, дати знання про концепції та технології у виробничому процесі, перспективи розвитку підприємництва в організації управління підприємства.

У кожному розділі (відділі) виділяються теми, знання та уміння, що є обов'язковими для засвоєння.

Структура процесу навчання щодо особливого виду навчально-пізнавальної діяльності відбувається як мотиваційно-стимулюючий, змістовний, оперативно-виробничий, контрольно-регулюючий, оцінювально-результативний компонент.

Моделювання різних технологій навчання повинно здійснюватись за рахунок:

- Постановки мети і конкретизації завдань;
- Структурування і оптимізації змісту вивченого матеріалу;
- Осмислення вибору методів і форм організації навчально-пізнавальної діяльності.

Для викладачів-тренерів НТФ важливими аспектами діяльності є: знання про компонентний склад процесу навчання, структуру процесу навчання, цілепокладання, цілездійснення та ціледосягнення, технології, принципи, ефективність навчання. Уміти ставити мету і завдання навчального заняття, вибирати методи навчання в залежності від структури змісту вивченого студентами.

Підготовлений через НТФ студент здатний належним чином, не лише сприймати постійні зрушення в технології, стандартах споживання, правових нормах і ціннісних орієнтаціях, а і ініціювати їх та вносити відповідні пропозиції.